

HỘI NGHỊ LẦN THỨ XI CỦA BAN CÁC KHOA HỌC KHÍ QUYỂN

PTS. Trần Duy Bình

Trung tâm Liên hợp Việt Xô về khí tượng nhiệt đới

Trên 90 chuyên gia từ 41 nước trên thế giới đã tham dự Hội nghị lần thứ XI của Ban các khoa học khí quyển (CAS) thuộc Tổ chức khí tượng thế giới (WMO). Hội nghị đã tiến hành từ ngày 5 đến ngày 14 tháng IV năm 1994 tại Trung tâm hội nghị quốc tế (CICG), Gionevơ, Thụy Sĩ. Lần đầu tiên Việt Nam có đại biểu tham dự hội nghị này. Ban các khoa học khí quyển phối hợp mọi hoạt động của Tổ chức khí tượng thế giới liên quan đến nghiên cứu trong lĩnh vực dự báo thời tiết, khí tượng nhiệt đới và hóa học khí quyển. CAS giữ vai trò lãnh đạo trong việc xuất bản các ấn phẩm về môi trường toàn cầu, đặc biệt là số liệu về phân bố theo thời gian và không gian thực của trạng thái tầng ôzôn thu được từ Chương trình quan sát khí quyển toàn cầu (GAW) thuộc WMO. GAW là hệ thống quan sát toàn cầu duy nhất "monitoring" thành phần hóa học và các đặc trưng vật lý khí quyển. Việc quan sát và quản lý liên tục khí quyển là cơ sở hoàn thiện hiểu biết của chúng ta về tính chất của khí quyển và quan hệ qua lại của chúng với đại dương và sinh quyển. Đó là cơ sở quan trọng cho việc dự báo trạng thái tương lai của hệ thống trái đất.

Hội nghị đã nghe báo cáo tổng kết nhiệm kỳ của Chủ tịch Ban các khoa học khí quyển. Tiến sĩ D J Gauntlett (Australia) và tổng quan những thành tựu của GAW về các vấn đề liên quan đến ô nhiễm môi trường và hóa học khí quyển, vận chuyển và khuếch tán các chất ô nhiễm khí quyển, "monitoring" và nghiên cứu lớp ôzôn cũng như đóng góp của GAW đối với hệ thống quan trắc khí hậu toàn cầu (GCOS).

Trong lĩnh vực nghiên cứu dự báo thời tiết và khí tượng nhiệt đới, CAS đã thảo luận những phát triển trong dự báo thời tiết hạn ngắn, hạn vừa và hạn dài, xoáy thuận nhiệt đới kể cả sự đóng góp vào Thập kỷ quốc tế giảm nhẹ thiên tai (IDNDR). Một trong những sáng kiến quan trọng của WMO và Hội đồng quốc tế liên hiệp khoa học (ICSU) trong Chương trình nghiên cứu khí tượng nhiệt đới là trình bày dự án sử dụng máy bay không người lái và phương tiện thám không thẳng đứng để thám sát xoáy thuận nhiệt đới. Nhờ đó đã làm tăng đáng kể độ chính xác dự báo xoáy thuận nhiệt đới.

Tổng thư ký Tổ chức khí tượng thế giới (WMO), giáo sư Obasi đã tham dự và phát biểu khai mạc hội nghị. Trong lời phát biểu của mình, giáo sư Obasi đã xác định vai trò vị trí quan trọng, những thành tựu, những vấn đề thật quan trọng trong lĩnh vực các khoa học khí quyển và kêu gọi các nước thành viên và các đại biểu tích cực tham gia thực hiện. Hội nghị đã thảo luận và nghị quyết

dự thảo chiến lược và chương trình hành động phù hợp kế hoạch dài hạn lần thứ IV của WMO (1996 - 2005).

Hội nghị đã dành nhiều thời gian để nghe trình bày và thảo luận rất sôi nổi nhiều báo cáo chuyên đề, báo cáo khoa học do các nhóm công tác, các báo cáo viên và chuyên gia trình bày thuộc các chuyên ngành của khoa học khí quyển đã thực hiện từ hội nghị lần thứ X đến hội nghị lần thứ XI và dự thảo kế hoạch thời gian từ hội nghị lần thứ XI đến hội nghị lần thứ XII. Có thể tóm tắt thành các vấn đề lớn như sau:

1. Chương trình quan sát khí quyển toàn cầu;
2. Chương trình dự báo thời tiết và nghiên cứu khí tượng nhiệt đới;
3. Chương trình vật lý và hóa học của mây và nghiên cứu làm biến đổi thời tiết;
4. Chương trình nghiên cứu khí hậu;
5. Các hoạt động nghiên cứu khác.

Các báo cáo khoa học:

1. Chu trình khí sulfur của khí quyển và sự biến đổi toàn cầu.
2. Hoàn thiện phương tiện thám sát bão nhiệt đới bằng máy bay không người lái và thám không thẳng đứng.
3. Dự báo thời tiết hạn vừa.

Hội nghị đã bầu lại chủ tịch, phó chủ tịch và thông qua các nhóm công tác, nhóm báo cáo viên theo các chuyên ngành. Tiến sĩ D J Gauntlett (Australia) được bầu lại làm chủ tịch và tiến sĩ A. Eliassen (Na Uy) được bầu làm phó chủ tịch. Qua hội nghị này thấy rõ các vấn đề lớn mà các đại biểu của các nước thành viên thuộc Tổ chức khí tượng thế giới quan tâm, đưa thành chương trình hành động của CAS là: Vấn đề biến đổi khí hậu, bảo vệ môi trường sinh thái; phát thải khí nhà kính; dự báo thời tiết, đặc biệt là nghiên cứu khí tượng nhiệt đới và dự báo xoáy thuận nhiệt đới; Chương trình quan sát khí quyển toàn cầu, đặc biệt là ở những nơi mạng trạm còn thưa như vùng nhiệt đới, trên đại dương; nghiên cứu lý, hóa của mây và nghiên cứu làm biến đổi thời tiết. Phối hợp giữa các nước thành viên WMO thông qua các chương trình, dự án quy mô toàn cầu, khu vực; Vấn đề chuyển giao công nghệ và đào tạo cán bộ từ các nước phát triển đối với các nước đang phát triển được đặc biệt quan tâm.

Tại hội nghị này đại biểu của ta đã thông báo về hoạt động của trạm đo tổng lượng ôzon tại Hà Nội trong chương trình quan sát ôzon toàn cầu và một số hoạt động khác trong lĩnh vực khí tượng nhiệt đới và nghiên cứu bão của Việt Nam. Qua việc tham gia hội nghị lần thứ XI của Ban các khoa học khí quyển (CAS) thuộc WMO, Việt Nam đã hòa nhập vào cộng đồng quốc tế trong lĩnh vực các khoa học khí quyển. Tại Hội nghị này ta có dịp tiếp xúc với Ban thư ký của WMO, với đại biểu các nước có tiềm lực KHKT mạnh có thể giúp ta và các nước trong khu vực để trình bày nguyện vọng của nước ta muốn được các nước phối hợp, giúp đỡ hoàn thiện phương tiện đo, trao đổi thông tin, tư liệu, giúp đỡ đào tạo cán bộ, chuyển giao công nghệ và hợp tác nghiên cứu trong lĩnh vực khí tượng nhiệt đới và nghiên cứu bão.